

Eda G e c i k m e z

Kuş Görülm ez

Fak at Sesi A ğ a ç t a d ı r

Th e B i r d i s U n s e e n,

Yet its Voi ce is in th e Tre e

Burj Hammud'a

To Burj Hammud

E: Sana bir hikaye anlatmak istiyorum.

N: Tabi ki.

E: Suriye'den Türkiye'ye zorunlu göç eden bir kuş hakkında.

N: Peki anlat.

E: Bu bir bülbül, Suriye Deir ez-Zor'da yaşıyormuş.

N: Der Zor? Orası hakkında bir bilgin var mı?

E: Hayır, neden? Sadece son zamanlarda haberlerde duyduğum kadarıyla..

N: Bizim cemaatte Der Zor'u bilmeyen yoktur. Ailesinden muhakkak oradan geçen birileri vardır. Biz de Halep'e Der Zor'dan gelmişiz.

E: Der Zor'un anlamı ne?

N: Türkiye'den yola çıkanların çoğunun gittiği ve en büyük katliamların gerçekleştiği yer. Oradan getirilen kurukafaları buradaki manastırda görebilirsin.

E: I want to tell you a story.

N: Sure.

E: It's about a bird that was forced to migrate from Syria to Turkey.

N: Okay, tell me.

E: It's about a nightingale. It lived in Deir ez-Zor, Syria.

N: Der Zor? Do you have any idea about that place?

E: No, why? I only have heard about it on the news recently.

N: Everybody in our community knows Der Zor. Almost everybody's family members happen to pass by Der Zor. We for instance had come to Aleppo from Der Zor as well.

E: What does Der Zor mean?

N: It's the town where the most of those who set out from Turkey had headed to and where the biggest massacres had taken place. You can see the skulls brought from there in the monastery here.

TARİF | PORTRAITURE

Ankara, 2020

Yaşam, olağanüstü halin istisna halidir.

Life is a state of exception of the state of emergency.

Zeynep Sayın

Bu topraklarda inanış ne olursa olsun bir hatırayı deşmek, onun derinine inmek hep sınırlı kalır. Örneğin ya yangın, deprem, sel gibi bir felakette yok olmuştur, ya kıymeti bilinmemiş, bilinmemiş atılmıştır, taşınırken kaybolmuştur; ya da konuşacak olanlar göçmüştür. Bunun her zaman kader veya kismetle bir ilgisi yoktur, meğer ki istenmedik bir durum meydana gelsin. Dünyayı; depolanacak bir envanter, imgelerle ele geçirilebilecek bir parça, simgesel düzenin anlamlarıyla doldurulacak bir boşluk, bir artı-ürün üretim merkezi ya da hizaya sokulacak bir yapıt olarak görenler olabilir. Anlaşılacağı gibi bu gibi durumlarda hep bir şeyler el değiştirir, temize çekilir ya da yok edilir ve bu yüzden de yaşanan şimdiki zamandan geriye dönmek pek kolay değildir ama imkansız da değildir.

Whatever the belief is among these lands, digging into a memory, fathoming the depths of it always remain shallow. For instance, it either perished with a disaster as fire, earthquake or flood, or it wasn't treasured, or couldn't be treasured and thrown away; either lost when moving, or those who would have a word to say had passed away. This is not always about fate or fortune, unless an unwanted situation occurs. There may be those who see the world as an inventory to be stockpiled, or a piece that can be seized by imagery, a void to be filled with the meanings of symbolic order, or a surplus-product production center, or a work to be knocked sense into. As can be understood, in such cases, things always changed hands, transcribed or destroyed, and therefore it is not easy going back to the present, however not impossible.

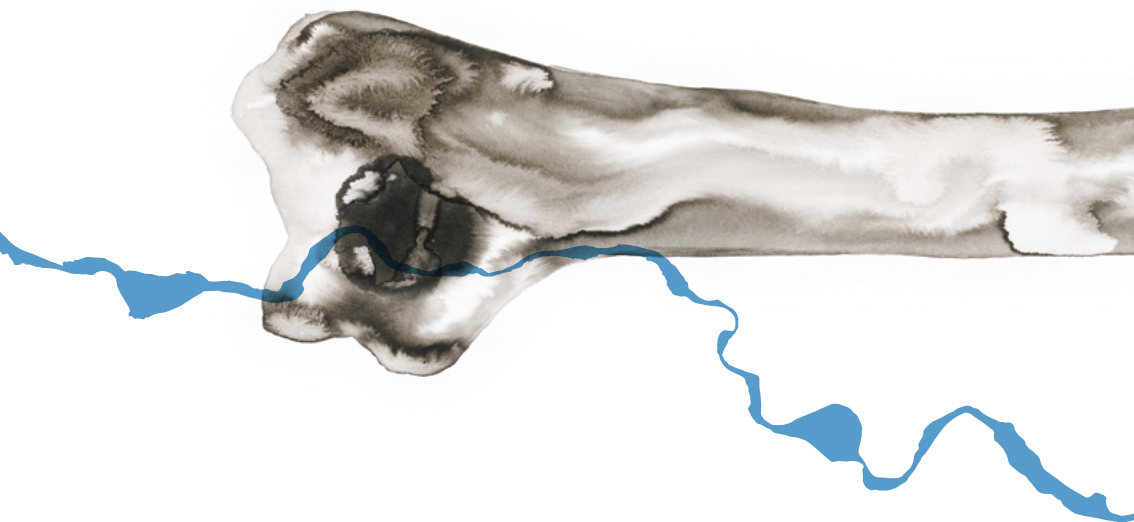
İnsanın “ruh” olarak – yani hep tehdit altında bulunan, bedeni bırakıp gitmeye eğilimli, bilinmez güçlere av olabilecek bir psişik birim olarak – yaşantılarını ilgilendiren tüm ritüellerde geçmiş ile bağların somut değerini kuran hatıralar hiçbir şeyin yerini tutmaz. Bu nedenledir ki işlev gören, tanı koyan, kaçak hatırayı arayan, bulan, yakalayan ve terk ettiği sahibine geri dönmesini sağlayan her türlü iz sürme büyük önemdedir. Kayıp olan yeraltından böyle çıkarılır.

In the “soul”, a psychic unit that is always under threat that tends to leave the body and that can be the prey to unknown forces, memories that establish the concrete value of ties with the past in all rituals that concern their experiences would not substitute for anything. That is why all kinds of traces that function, diagnose or seek, find, grasp or make the memories return to the owner they had abandoned, are of great importance. This is how the missing ones should be dug out from under the ground.

Sağaltıcı ve de bilgi taşıyıcı hatıranın bulunması iz sürme teknikleri sayesinde: çok uzak yerlere yolculuk yapılabilir, gerektiğinde yeraltı dünyasına girilebilir ya da göğe çıkılabilir, çünkü daha önce de dolaşılmıştır oralarda. Türlü boşluk içinde kaybolunma tehlikesi vardır ama zamanla deneyim kazanılması ve yardımcı ruhların çoğalmasıyla bu tehlike göğüslenebilecek, böyle gizemli bir coğrafyada serüvene atlanabilecektir.

Böyle durumlarda bir hayvan iz sürülebilecek yerlere götürme yeteneğine sahip olabilir. Bu hayvanın rolü gittikçe önem kazanır ve sonrasında karmaşıklaşabilir ama iç-görü ve dış-görü yetilerinden yararlanılarak gizlenen hatıra ortaya çıkarılabilir. Yolunu şaşırان insan veya hayvanların, kaybolan nesnelerin izi sürölerek uzun bir tarihin yükünü taşıyan son derece karışık bir hikaye çözülebilir.

Finding the healing and knowledge-bearing memory depend on the techniques on tracing it: one can travel to very faraway places, enter the underworld at a pinch or ascend into the sky when necessary, because these are the places that have been wandered before. There may be a danger of getting lost in various voids, but with the support of increasing experience and helping spirits, this danger can be confronted and it would be easier to embark on an adventure on such a mysterious geography.

In such cases, an animal may be capable of taking it to places that are suitable for tracing. The role of this animal may become gradually important and can then become complicated, but then the hidden memory may be revealed by making use of in-sight and out-sight abilities. An extremely complex story that carries the burden of a long history can be unraveled by tracing lost people or animals or lost objects.

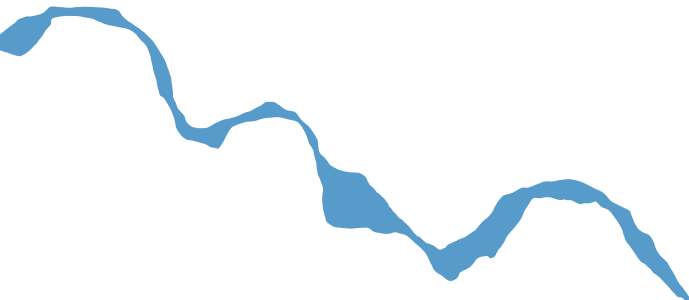

“Ak” ile “kara” arasındaki karşıtlığı tanımlama her zaman kolay olmayabilir. Dualite insanların kolayına geldiği için başvurulan, basit bir sınıflama işleminden başka bir şey olmadığı görülür. “Gök” ve “yer” yerleri ayrı diye bunların aralarında açık ve net bir karşıtlıktan söz edilemez. “Yukarı” ve “aşağı” aslında oldukça belirsiz ve müphem terimlerdir, bir nehrin -akışına göre geldiği ve gittiği yönlerde bulunan yerleri de gösterebilirler.

İyi sayılan güçlerle kötü sayılanlar arasına net bir sınır çekmek oldukça güçtür ama şu da açıktır ki durumlar ve hiyerarşiler birkaç kez değişikliğe uğramış, hatta makamların bazen haksız yere ele geçirilmiş olduğudur. Böyle karmaşık ve bulanık, zıvanadan çıkmış, ayarı bozulmuş, çıldırmış zamanlarda iz sürmenin kendine özgü yeri ve konumunu belirleyen şey, hem yukarıdakilerle hem de aşağıdakilerle olan ilişkilendirilmedir.

It may not always be easy to define the contrast between “white” and “black”. It is seen that duality is nothing more than a simple classification process which is applied by people because it is easy. We cannot talk about a clear and distinct contrast between the “sky” and the “ground” just because their places are separate. “Up” and “down” are actually quite vague and ambiguous terms, they can also indicate the places in the directions of coming and going according to the flow of a river.

It is quite difficult to draw a strict line between the forces considered good and those considered bad, but it is also clear that situations and hierarchies have been changed several times, and sometimes even unfairly seized. It is the relation to both the ones above and the ones below that determines the specific place and position of the tracing in such complex and blurry, mortified, misaligned and maddened times.

YERİN DUMAN DELİĞİ | SMOKE HOLE OF THE EARTH

İstisna hali, daha çok, yasadızlık ile hukuk arasında mutlak bir belirsizlik bölgesidir – yaratıklar âlemiyle hukuk düzeninin aynı yıkımın birer parçasını oluşturduğu bölge.

The state of exception is more of a certain zone of uncertainty between lawlessness and law, a zone where the realm of creatures and legal order are parts of the same destruction.

Giorgio Agamben

Yolculuk kendi yurdundan başlar. Önce güney yolunu tutar, komşu bölgeleri geçer, dağlara tırmanır ve bir saksağanın bile uçamayacağı sarı bir bozkırda yoluna devam eder. Bir hastalığın nedenlerini araştırmak, sağaltmak ve evin arındırılması adına bir yolculuk. Ölüme doğru değil de bir üst-yaşama doğru, yani yaşamla ölümün birer izden ve izlerin izinden başka bir şey olmayacağı bir ize doğru. Capcanlı şimdinin kendine özdeşliğini ve de her türlü etkililiğini önceden ayırmaya ya da ayarını bozmaya yönelik bir yaşamda kalmaya doğru.

The journey begins from its own homeland. First it takes the south road, crosses the adjacent zones, climbs the mountains and continues on a yellow steppe where not even a magpie could fly through. A journey in the name of investigating the causes of a disease, healing it and purifying the home. Not towards death, but towards a higher-life, that is, towards a trace where life and death would be nothing but traces of traces. Towards staying within a life devoted to pre-separating or detuning the self-identity of the vivacious present and its all kinds of efficacy.

Başlangıçta yolculuk rahat ve kolaydır fakat yerin duman deliğine yaklaşıldıkça güçlükler artar. Göğedeğen demir dağa tırmanmak zordur, doruğa varmaya gücü yetenler öbür dünyanın girişi olan bu deliğin önüne gelir. Buradan geçince önce bir düzlüğe sonra üstünde saç teli kalınlığında bir köprü bulunan nehre varılır. Büyük ırmak yolu kesmiştir. Ayak izleri, küller ve odun parçaları... Yaşamayı öğrenmek hala gerçekleşmeyi bekleyen bir şeyse, yalnız bu yolculukta gerçekleşebilir. Madeni gürültü, dalgaların uğultusu ve rüzgarın ıslığı... Ne tek başına yaşamda ne de tek başına ölümdede gerçekleşebilir. Yeraltına inmek ve ruhları öğrenmek gerekecektir. Bu ruhları hesaba katmak gerekir, bunlar birden fazladır.

At first, the journey is comfortable and simple, but it gets harder as you get closer to the smoke hole of the earth. It is difficult to climb the iron mountain that touches the sky; those who are strong enough to reach the peak come across this hole, which is the entrance to the other world. When past that, one first reaches a plain and then the river, on which there is a bridge thin as a strand. The great river has intercepted the road. Footprints, ashes and chocks... If learning how to live is still something that waits to be realized, it can only become real on this journey. Metallic noise, the roar of the waves and the whistle of the wind... It can get real neither in life nor in death alone. It would be necessary to sink below the ground and learn about the souls. One should consider those souls, which are more than one.

Yeraltı dünyasında ırmaklar ters
yönde kaynaklarına doğru akar.
Dünyada devrilmiş baş aşağı
duran her şey yeraltında normal
durumundadır, bu dünyada kırık
olan şey öbür dünyada sağlam
demektir. Burası imkansızın yeridir,
imkansızı paylaşma yeri, bitmeyen,
bitişlenemeyen, kendilerinde
kalmayan, kendilerinden taşan,
kendilerini aşan imgelerin
mekanı. Bakışımızın hiçbir zaman
kesişemeyeceği bir bakışın bize
baktığını hissettiğimiz, her şeyi
boşluğun imkansızlığında buluşturan
bir alan.

Yerin duman deliğine yolculuk;
tarihin mutlak karanlığında kendiyle
yüzleşmek, kendinden öncekiler
tarafından yapılmamış olanı
tamamlamak için değil, tahammül
edilmesi imkansız olana gösterilen
saygı ve duyulan hürmettir.

Ve bu deliğin içinden bir kuşun
uçuşunu tasarlamak zor değildir.

[Yukarıdaki *Tarif ve Yerin Duman
Deliği* bölümleri Mircea Eliade
- Şamanizm, Derrida - Marx'ın
Hayaletleri ve Zeynep Sayın - Ölüm
Terbiyesi kitaplarından düzenlenmiş
kolaj metindir.]

In the underworld, rivers flow in the opposite direction to their sources. Everything in the world that is overturned upside down is in their normal state under the ground; what is broken in this world is unbroken in the other world. This is the place of the impossible, the place of sharing the impossible, the place of the images that never or cannot end, images that never remain within themselves, but brim over themselves, that excel themselves. It is a space where we feel that a glance that would never meet ours is looking at us; a space bringing everything together in the impossibility of space.

The journey to the smoke hole of the earth is not made to confront oneself in the absolute darkness of history and to complete what has not been done by its predecessors, but out of respect and reverence for the intolerable.

And it is not difficult to imagine a bird flying through this hole.

[*The Portraiture* and *The Smoke Hole of The Earth* chapters above are the collage text arranged from the books Mircea Eliade - Shamanism, Derrida - Ghosts of Marx and Zeynep Sayın - Ölüm Terbiyesi.]

GÖĞE ÇIKIŞ | ASCENSION

Anı yüklü bir hayvan. Tüm hayvanların en kıymetlisi.

The memory is a beast of burden. The most precious beast of them all.

Elias Canetti

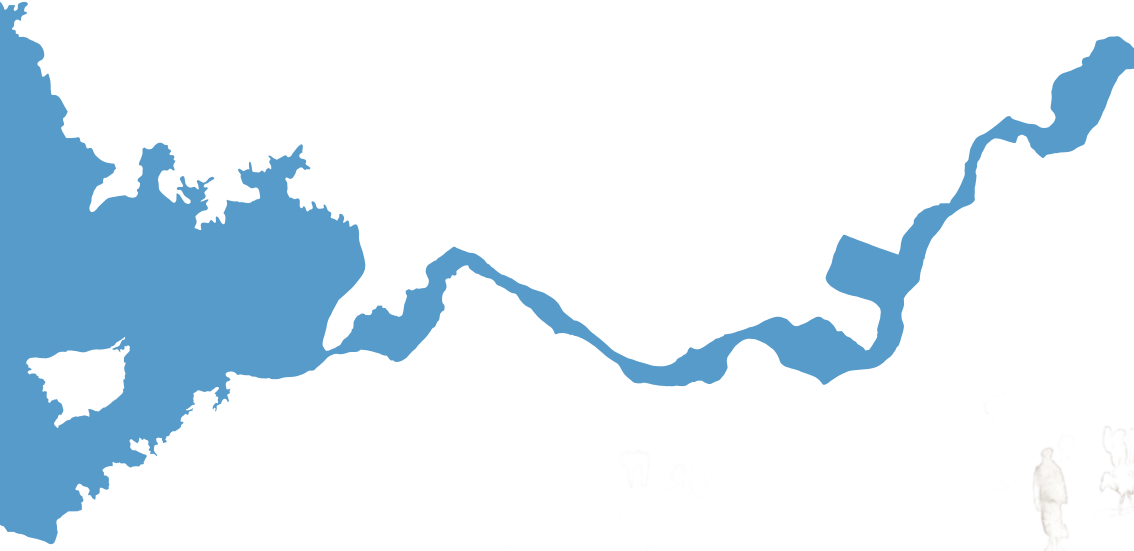

Beyaz yanak lekesi ve zor görülen soluk göz halkası olan Akyanaklı Arap Bülbülü –Pycnonotus Leucotis– Suriye'deki iç savaştan etkilenen canlı türlerinden biri. Özellikle Fırat nehri boyunca uzanan Deir ez-Zor bölgesinde yaşayan bu bülbüller, savaştan dolayı doğadaki dengeleri bozulup evlerini terkeden diğer milyonlarca mülteci gibi Türkiye'ye sığınmak zorunda kaldı. 2013 yılından itibaren Urfa'nın Birecik ilçesinde gözlemlenen Akyanaklı Arap Bülbülü, Türkiye ulusal kuş envanterine girdi.

2014 yılında “Arap bülbülü de savaştan kaçtı” başlıklı bir haberde türün ilk fotoğraflarını çeken kuş gözlemcisi Yusuf Özbey'in görüşlerine yer veriliyor: “Bu kuşun ana vatanı Türkiye değil o yüzden biraz ilginç geliyor. Bu kuşun ana vatanı Hindistan, Afganistan, Pakistan, İran, Irak'ın güney kısımları, Suriye ve Arabistan yarım adası. Burada görülmesi çok büyük bir sürpriz oldu. Türkiye'ye ait bir kuş değildi ama artık Türkiye'nin kuşu oldu.”¹

The Arabian Nightingale with a white cheek spot and a barely visible pale eye ring (Pycnonotus Leucotis), is one of the many other species affected by the civil war in Syria. These nightingales that live in the Deir ez-Zor region along the Euphrates River, had to take shelter in Turkey like millions of other refugees who left their homes because of the war. Pycnonotus Leucotis that has been observed in the Birecik district of Urfa since 2013 entered the national bird inventory of Turkey.

In 2014, a report titled “Arabian nightingale has also fled the war” included the views of bird watcher Yusuf Özbey who took the first photographs of the species: “This bird's homeland is not Turkey, so it sounds a little interesting. This bird is native to India, Afghanistan, Pakistan, Iran and the southern parts of Iraq as well as Syria and the Arabian peninsula. Seeing it here was a huge surprise. It was not a bird generic to Turkey, but now it has become the bird of Turkey.”¹

2016 yılında “Savaş kuşları da yerinden etti” başlığıyla yayınlanan diğer bir haberde kuş gözlemcisi Mehmet Mahmutoglu bu olayın ilk kez yaşanmadığını ifade ediyor: “Daha öncesinde Irak’ta yaşanan Körfez Savaşı’nın ardından kuş gözlemcileri bölgede hareketlilik gözlemledi. Kısa vadeli uçan ve göç etmeyen Irak yedikardeşkuşu Şanlıurfa’da görüntülenmişti. Irak yedikardeşi çalılıklarda yaşayan bir kuştur ancak savaş onları da etkilemiş oldu. Yurtlarını terk etmek zorundaydılar. Türkiye’de 2000’li yıllardan beri görülmeye başlandı. Şimdi o bölgede çoğalmaya başladılar. Çoğaldıkça da daha geniş bölgelere yayılmaya devam ediyorlar.”²

In another report published in 2016 with the headline “The war also deterritorialized the birds”, bird watcher Mehmet Mahmutoglu stated that this is not the first time: “Following the Gulf War in Iraq, bird watchers observed activity in the region. The short-term flying Iraqi *Turdoides Altirostris* which does not usually migrate was spotted in Şanlıurfa. The bird usually lives in the bushes, but the war affected them as well. They had to leave their homeland. They started to be seen in Turkey since the 2000s. Now they have started to reproduce in that area. As they reproduce, they keep on spreading to wider regions.”²

1 <https://www.sabah.com.tr/yasam/2014/03/16/arap-bulbulu-de-savastan-kacti>

2 <https://www.evrensel.net/haber/300791/savaskuslari-da-yerinden-etti>

TÜR TANIMI | SPECIES DESCRIPTION*

Alem: Animalia

Şube: Chordata

Sınıf: Aves

Takım: Passeriformes

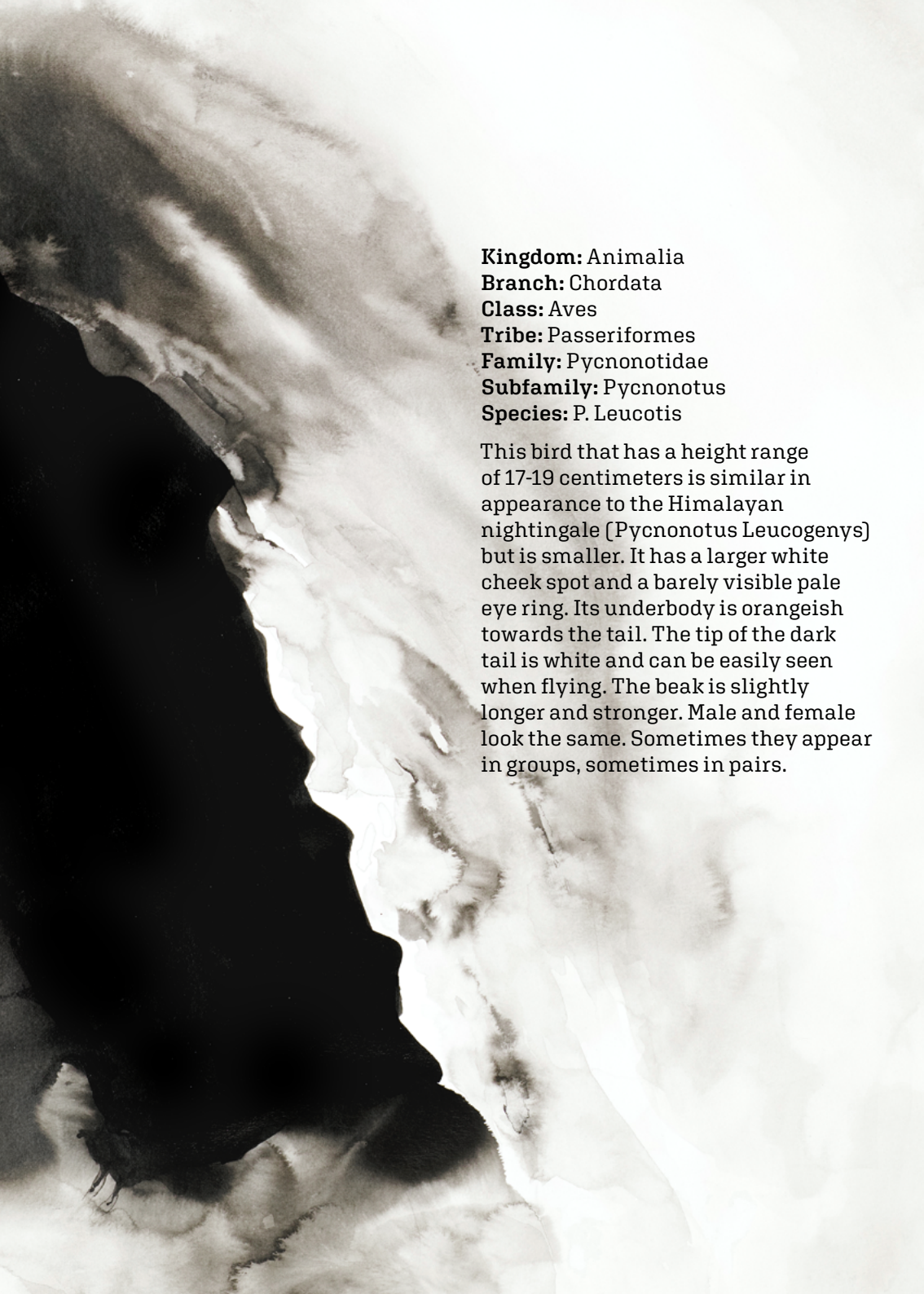
Familya: Pycnonotidae

Alt familya: Pycnonotus

Tür: P. Leucotis

Boyu 17-19 cm olan bu kuş görünüşte Himalaya bülbülüne (Pycnonotus Leucogenys) benzer ama daha küçüktür. Daha büyük beyaz yanak lekesi ve zor görülen soluk göz halkası vardır. Gövde altı kuyruğa doğru portakalımsı renktedir. Koyu renk kuyruğun ucu beyazdır ve uçarken rahatça görülür. Gaga biraz daha uzun ve kuvvetlidir. Erkek ve dişi aynı görünüşlüdür. Bazen grup bazen çift görünürler.

Kingdom: Animalia
Branch: Chordata
Class: Aves
Tribe: Passeriformes
Family: Pycnonotidae
Subfamily: Pycnonotus
Species: *P. Leucotis*

This bird that has a height range of 17-19 centimeters is similar in appearance to the Himalayan nightingale (*Pycnonotus Leucogenys*) but is smaller. It has a larger white cheek spot and a barely visible pale eye ring. Its underbody is orangeish towards the tail. The tip of the dark tail is white and can be easily seen when flying. The beak is slightly longer and stronger. Male and female look the same. Sometimes they appear in groups, sometimes in pairs.

Habitatı

Daha çok meyve bahçeleri ile çalılıklarda görülürler. İğde ağaçlarını çok severler. Yarı çöl yamaçlardaki çalılıklara yuva yaparlar.

Yayılışı

Kuveyt, Bahreyn, Orta ve Güney Irak, Güney İran, Afganistan, Pakistan, Kuzey Batı Hindistan, Suriye ve Arabistan yarımadasına yayılmıştır.

Beslenme

Çoğunlukla meyve ve böceklerle beslenirler.

Biyolojisi

Mart ve Haziran arası ürerler.

Göçü

Büyük ölçüde yerleşik olmalarına rağmen yerel ve çevresel etkilere bağlı olarak mevsimlik göçler yapabilirler.

Popülasyonu

Dağılım alanı 1.740.000 km²'dir. Popülasyon eğilimi azalmaktadır.

Davranışları

Genellikle çiftler ya da küçük gruplar halinde görülürler. Davranışları Arap bülbülüne benzer.

Ses-Ötüşü

Çağrı sesi Arap bülbülüne benzer.

Ayırıcı Tanı

Beyaz yanak lekesi ile Arap bülbülünden kolaylıkla ayırt edilir.

Habitat

They are mostly seen in orchards and shrubs. They like silverberry trees very much. They nest in bushes on semi-desert slopes.

Distribution

Kuwait, Bahrain, Mid and Southern Iraq, Southern Iran, Afghanistan, Pakistan, North West India, Syria and Arab peninsula.

Feeding

They mostly feed on fruit and bugs.

Biology

They reproduce between March and June.

Migration

Although they are largely settled, they can migrate seasonally depending on local and environmental impacts.

Population

Area of distribution is 1.740.000 km²s. Their population trend is decreasing.

Behavior

They are usually seen in pairs or small groups. Their behavior is similar to that of the Arabian nightingale.

Voice- Call

The call tone is similar to the Arabic nightingale.

Differential Diagnosis

It is easily distinguished from the Arabian nightingale with its white cheek spot.

**Kuş Görülmez
Fakat Sesi Ağaçta dır
The Bird is Unseen,
Yet its Voice is in the Tree**

Editör | Editor

Müge Atala

İngilizce Çeviri | English Translation

Eylül Erten

Tasarım ve Fotoğraflar | Design and Photographs

Barek

Baskı | Print

Filmsan Dijital

Sergi Metni ve Konuşma Programı Yürütücüsü |

Exhibition Text and Public Program Coordinator

Tuçe Erel

Bu yayın Goethe-Institut Ankara desteğiyle,
Galeri Vitrin'de 16.06. – 31.08.2022 tarihleri
arasında gerçekleşen *Kuş Görülmez Fakat Sesi
Ağaçtadır* sergisi kapsamında üretilmiştir.

This publication is produced by Goethe-Institut
Ankara, within the scope of *The Bird is Unseen,
yet its Voice is in the Tree* exhibition at Galeri Vitrin,
between 16.06. and 31.08.2022.

Eda Gecikmez © Ankara, 2022

Teşekkürler | Thanks to

Ayrıntı Yayınevi, Asena Günal, Ashkal Alwan,
Atalay Yeni, Barek, Cebraail Ötgün, Deniz Artun,
Elif Sidar Ökdemir, Galeri Nev ailesi, Işıl Kurmuş
Aleksandrov, İmge Yayınevi, Kıvanç Yalçiner,
Korhan Erel, Linda Rödel, Nadine El Khoury,
Nigol Bezjian, Özden Demir, Selen Hayal,
Selen Tuğrul, Tuçe Erel, Umber Majeed,
Yasemin Apaydın, Zeynep Öz, Zeynep Sayın

www.edagecikmez.com

www.goethe.de/ankara

